

Mozgó Világ

Sokan etikai kódexeket sürgetnek a választásokra, óva intik az írott és elektronikus sajtót a túlkapásoktól, a torzításoktól. A liberalizmussal kacérkodó, magát baloldalinak láttató *Mozgó Világ* (a vele sokszor azonos szerzőgárdát felvonultató Kritikával egyetemben) jó ideje megkezdte a maga választási kapmányát: jöjjön az új koalíció. Augusztusban a Fideszt világláttatók átfejesővélva, most *Bossányi Katalin* közel húsz oldalas interjújában panaszkodik a féltresikerült rendszerváltozásra. Interjúalánya,

Heller Ágnes

nagy figyelemmel hallgatja a panaszárdatot, s megpróbál vigaszt adni („itt bekövetkezett a rendszerváltás, méghozzá a politikai, a gazdasági és kulturális élet meghatározó szintjein”), mindhiába. *Bossányi* retteg, végtére is a választási ciklus végére „egyre több rokon személyiségi vonást mutat fel *Antall József* és *Orbán Viktor*”, dühög, hogy az MDF a külföldön élő magyarokat is szavaztatni akarja, szeszankodik, hogy a horogkereszttel együtt a vörös csillag használatát is betiltották, hogy nem tiltják be az uszító lapokat, fél, hogy *Csurka* politikai tókéit kovácsol önértékeléséből, kétértelműnek tartja a kisebbségeket védő kormánynyilatkozatokat. Nem véletlen *Bossányi* nagy bizalma *Heller Ágnes*hez, hiszen mint mondja: „Tényleg csak felsőfokú jelzőkkel tudnám illetni azt a politikai és tudományos szellemi tevékenységet, a publikációkat, az előadásokat, amelyeket a *Heller-Fehér házaspár* produkál.” Üres a szuperlatívusz, ha hangoztatója éppen a lényegét nem hámozza ki a tanításból, ha a liberalizmus csak annyiban érdekli, amennyiben annak értékeit némelyek közelebb látják a bal, mint a jobboldalhoz. Valószínű, hogy *Bossányi* politikai identitásgondokkal küzd, skatulyákban és kategóriákban szeretné látni, mégpedig tisztán látni a világot, ezért nemigen tud mit kezdeni *Heller* válaszaival, melyek mindvégig nyitottságra, előítélet-mentességre buzdítanak.

Hogy mennyire nehéz nyitottnak és liberálisnak lenni, azt a főszerkesztő,

P. Szűcs Julianna

jegyzete mutatja, amelyet *Eörsi István Időm Gombrowiczsal* című naplójegyzetéhez fűz. Tudniillik, megesett a botrány. *Eörsi* ezúttal nem a nép-nemzeti vonalat, nem az egyházat, hanem magát *Konrád Györgyöt* és *Heller Ágnes*t bírálja. P. Szűcsben győz a liberális szerkesztő (más ma-

gukat liberálisnak valló lapok nem fogadták az írást), de olyan kommentárt fűz a naplórészlethez, amin nemcsak az olvasó, hanem *Eörsi* is vélhetően kacagásra fakad. *Eörsi* nem úriember, ez a fejtegetés lényege, mert nem tud ellenállni „tabudöntő vérenek”. Miután megmosolyogtuk P. Szűcs kioktatását, és másodszor is elolvassuk az írást, már nem nevetünk. Miféle szellemi élet az, ahol vannak bírálhatók és bírálhatatlanok? Miért reménykedjen az értelmiségi olvasó a lap által annyira óhajtott liberális országirányításban, ha hangdőlő már most sem tűnek ellenvéleményt? Balról sem. Egyébként *Eörsi* (P. Szűcs megnyugtató, hogy tehetsége nemzeti érték) vitriolos kifakadása *Heller* és *Konrád* magatartása, illetve bizonyos nézetei ellen egy következetes magatartás hiteles megnyilvánulása. Ne beszéljünk most a *Mozgó Világ* nem túlságosan egyedi irodalmi anyagáról, néhány művészeti jegyzetéről, hiszen a lap karakterét publicisztikai anyagok adják. A

Hunkár Dénes

bécsi nagykövetünkkel folytatott beszélgetés – *Bokor Péter* tízórás interjújának kivonata – azért hallatlanul izgalmas, mert feltárul benne egy sors, amelynek tragikus eseményei és nyugópontjai túlmutatnak önmagukon. *Hunkár* annak a biztos erkölcsi alapokon álló, jól felkészült polgárságnak a képviselője, amelyet nélkülözni, sőt likvidálni óhajtott a *Rákosi*-rendszer (hat év börtön), de amelyik szükségszerűen vissza tudott illeszkedni fokozatosan a *Kádár*-korszakba, szépen, lassan. Előbb diplomával, három felsőfokú nyelvvizsgálóval autószerelőként, aztán egyre feljebb, de mindig távol a politikától. Miközben ettől a rétegtől a túlélési vágy örökös alkalmazkodást követelt a felszínen, a különvilág megmaradt: „*Napi tizenhat-tizennyolc órát dolgozom ma is. Feleségem egyetlen napig sem volt munkaviszonyban; nem azért, hogy kényelmes életet éljen: azt akartuk elérni, hogy a gyerekeinket a saját felfogásunk szerint nevelhessük. Olyanok legyenek, amilyenek mi elképzeltük őket, és ne olyanok, amilyenek az állam központilag elképzelte. Adódtak ebből nehézségek is, főleg kiskorban. Kétfajta pedagógia, kétfajta világnézet. Megtanítottuk őket arra, hogy hazudni nem szabad. De létezik 'restrictio mentalis', a gondolatok visszatartása. Az megengedett. Az iskolában nem mondták el, milyen felfogás él a családban. De aszerint éltek.*”

Reméljük, hogy a *Mozgó Világ* nem akar a jövőben a gondolatok visszatartásának hívővé szegődni. Senkinek sem lenne jó.

Osztoivits Ágnes